

Batı Karadeniz Tıp Dergisi

Medical Journal of Western Black Sea

Doi: 10.29058/mjwbs.2019.2.3

Araştırma Makalesi

Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Öğrencilerde İnternet Bağımlılığının Sosyodemografik Özellikler İle İlişkisi

Ahmet Erim Erdoğan ^a, Alperi Orhon ^a, Benazir Farhadi ^a, Abdülkerim Horat ^a, Ahmet Melih Özgül ^a, Ethem Burak Özkan ^a, Serhat Saygın ^a, **Fürüzan Köktürk** ^b

^a Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 4 Öğrencileri, Zonguldak, Türkiye.

^b Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye.

ORCID : Ahmet Erim Erdoğan 0000 0001 8355 8592, Alperi Orhon 0000 0003 3563 5017, Benazir Farhadi 0000 0003 4574 791X, Abdülkerim Horata 0000 0002 1525 5327, Ahmet Melih Özgül 0000 0002 7385 4686, Ethem Burak Özkan 0000 0002 5908 3280, Serhat Saygın 0000 0003 3995 2132, Fürüzan Köktürk 0000 0002 2580 7770

MAKALE BİLGİSİ

Gönderilme Tarihi:

28.08.2019

Revizyon:

29.08.2019

Kabul:

31.08.2019

Sorumlu Yazar:

Fürüzan Köktürk

furuzan.kokturk@beun.edu.tr

Anahtar Kelimeler:

Tıp fakültesi öğrencileri, internet bağımlılığı, problemler, internet kullanımı, davranış bağımlılıkları

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, çağımızın büyük problemlerinden biri olan internet bağımlılığının, Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi klinik öncesi öğrencilerinin hayatında ne ölçüde yer tuttuğunun belirlenmesi ve bu durumun sosyodemografik özellikler ile olan ilişkisinin incelenmesi hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntemler: Araştırmada, Dönem I, II ve III. sınıflarında okuyan toplam 558 öğrenci araştırma evrenini oluşturmuştur. Anket formunda sosyodemografik özellikler, aile ile ilişkilere ve internet kullanımına yönelik soruların yanı sıra internet bağımlılığını belirlemek için 30 sorudan oluşan İnternet Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya Dönem I'den 152 (%34.7), Dönem II'den 148 (%33.8), Dönem III'ten 138 (%31.5) olmak üzere toplam 438 (%78.4) öğrenci katılmıştır. Katılımcıların % 55.2'si (n=239) kadın, %44.8'i (n=194) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. İnternet bağımlılığı ölçeği de uygulanan öğrencilerin %24.0'ü internet bağımlısı olarak bulunmuştur. Bağımlı olan (n=105) ve olmayan grupta (n=333) sadece sınıf tekrarı yapma durumu ve aile ile görüşme şekli bakımından fark anlamlı bulunmuşken (sırasıyla p=0.029 ve p=0.019), diğer sosyodemografik özellikler bakımından gruplar birbirlerine benzer bulunmuştur.

Sonuç: Tıp fakültesi klinik öncesi öğrencileri arasında %24 oranında saptadığımız internet bağımlılığı dikkat edilmesi gereken önemli bir problem olarak göze çarpmaktadır.

© 2019 Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Her hakkı saklıdır.

Research Article

The Relationship Between Internet Addiction and Sociodemographic Characteristics in Pre-Clinical Students of Medical Faculty

Ahmet Erim Erdoğan ^a, Alperi Orhon ^a, Benazir Farhadi ^a, Abdülkerim Horat ^a, Ahmet Melih Özgül ^a, Ethem Burak Özkan ^a, Serhat Saygın ^a, **Fürüzan Köktürk** ^b

^a Zonguldak Bülent Ecevit University School of Medicine Fourth Grade Students, Zonguldak, Turkey.

^b Zonguldak Bülent Ecevit University School of Medicine, Department of Biostatistics, Zonguldak, Turkey.

ARTICLE
INFORMATION

Date of Submission
28.08.2019

Revision:
29.08.2019

Accepted:
31.08.2019

Correspondence Author:
Fürüzan Köktürk
furuzan.kokturk@beun.edu.tr

Key Words:
Medical students, internet
addiction, problematic internet
use, behavioral addictions

ABSTRACT

Aim: In this study, it is aimed to determine the extent of internet addiction, which is one of the major problems of our age, in the life of pre-clinical students of Bülent Ecevit University Faculty of Medicine and to investigate the relationship between this situation and sociodemographic characteristics.

Material and Methods: In this study, a total of 558 students studying in 1st, 2nd and 3rd grades formed the research population. In the questionnaire form, 30 questions were used to determine the internet addiction as well as sociodemographic characteristics, family relations and internet use questions.

Results: A total of 438 students (78.4%), 152 (34.7%) from first grade, 148 (33.8%) from second grade, 138 (31.5%) from third grade participated in the study. 55.2% (n=239) of the participants were female and 44.8% (n=194) were male students. 24.0% of the students who applied internet addiction scale were found to be internet addicts. In the dependent (n=105) and non-dependent group (n=333), the difference was found to be significant only in terms of repetition and the way of interviewing with the family (p=0.029 and p=0.019, respectively).

Conclusion: Among the pre-clinical students of the medical faculty, internet addiction, which we found at a rate of 24%, is an important problem that needs attention.

Giriş

İnternetin ortaya çıkışı dünyada her türlü bilgiye sınırsız bir erişim sağlamış, bilgi paylaşımını kolaylaştırmış ve araştırmacıların olanaklarını arttırmıştır. Ancak internetin çok hızla yaygınlaşması beraberinde bazı olumsuz sonuçları da getirmiştir. Bu olumsuz sonuçlardan birisi aşırı internet kullanımıdır. Dünya üzerinde milyonlarca internet kullanan kişiden bazıları internet bağımlısı” olarak tanımlanmaktadır (1). İnternet bağımlılığı kavramı ilk kez Goldberg tarafından 1995 yılında kullanılmıştır. Ancak “İnternet Bağımlılığı Hastalığı” kavramını ilk gündeme getiren uzmanlardan biri Young’dır (2). “İnternet bağımlılığı genel olarak internetin aşırı kullanılması isteğinin önüne geçilememesi, internete bağlı olmadan geçirilen zamanın önemini yitirmesi, yoksun kalındığında aşırı sinirlilik hali ve saldırganlık olması ve kişinin iş, sosyal ve ailevi hayatının giderek bozulması” olarak tanımlanabilir (3). Son yıllarda adını sıkça duyduğumuz bu bağımlılık, sosyoloji, psikoloji ve iletişim başta olmak üzere farklı disiplinlerden araştırmacıların dikkatini çeken önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir. Bilgisayarla ilerleyen toplum, öğrencilerin teknolojik bir çevrede işlem yapabilme yeterliliklerini geliştirmelerini gerektirmektedir. Ancak, internet kullanımının psikolojik olarak bağımlılık taşıyan özelliklerinin sayısında görülen artış, eğitimciler ve psikologların internetin insanların sağlığı üzerindeki etkisi konusunda artan bir kaygıya kapılmalarına sebep olmaktadır (4). İnternet bağımlılığı açısından öğrencilerin çok riskli bir noktada durdukları görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2012 Yılı Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 tür. Eğitim durumuna göre en fazla internet kullanım oranı % 93.0 ile yüksekokul, fakülte ve daha üstü bireylerdedir. Öğrencilerin profesyonel gelişimi konusunda internetin vaat ettikleri ve okul hayatlarında internetin ayrılmaz bir parça haline gelmesi; yerleşkelerde internet kullanımının önünü açmıştır. Bu durum, öğrencilerin patolojik internet kullanımı karşısında risk altında kalma ihtimallerini arttırmıştır (5).

Bu çalışmada, çağımızın en büyük problemlerinden biri olan internet bağımlılığının, Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi klinik öncesi öğrencileri arasındaki sıklığının belirlenmesi

ve internet bağımlılığını etkileyen sosyodemografik özelliklerin saptanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler

Kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin Dönem I, II ve III. sınıflarında okuyan toplam 558 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma, Kasım 2018 ile Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Örneklem çekilmesine gerek duyulmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi. Gönüllülük esasına göre çalışmayı kabul eden öğrencilere internet bağımlılığı sıklığı ve etkileyen etmenleri ortaya koymayı amaçlayan bir anket formu yüz yüze görüşme yoluyla doldurtuldu ve çalışmaya katılım oranı %78.4 olarak gerçekleşti. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’ndan onay alındıktan sonra veriler toplanmaya başlandı (Protokol no: 555). Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan, araştırmanın bağımsız değişkenleri olan 21 sorudan oluşan sosyodemografik özellikleri içeren sorular, araştırmanın bağımlı değişkeni olan internet bağımlılığı durumunu ölçen Nichols ve Nicki (2004) tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılık Ölçeği (Internet Addiction Scale) kullanıldı. Ölçek, Temel Bileşenler Analiz (Principle-Component Analysis) yöntemi ile tek faktör altında toplanan 31 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin orijinaline ilişkin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) 0.95 ve ölçeğe ilişkin açıklanan varyans %46.50 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğe ilişkin maddelerin tümü olumlu olup, beşli likert dereceleme ile ölçeklenmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Murat Kayri ve Selim Günüş tarafından 2009’da yapılmıştır. Türkçeye uyarlanmış hali 30 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin bağımlılık taban puanı 90 olarak belirlenmiştir. Ölçeğe ilişkin güvenilirlik katsayısı da (Cronbach alfa) 0.93 ve açıklanan varyans %33.95 olarak tespit edilmiştir (6).

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 19.0 programı kullanıldı. Elde edilen tanımlayıcı istatistikler; sayısal değişkenler için aritmetik ortalama ve standart sapma, sözel değişkenler için sayı ve yüzde şeklinde ifade edildi. Bağımlı ve bağımlı olmayan grupların karşılaştırılmasında Pearson Ki-kare ve Fisher Kesin Ki-kare testlerinden faydalandı ve tüm istatistiksel değerlendirmeler için $p < 0.005$ değeri anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya katılanların %34.7'si (n=152) Dönem I, %33.8'si (n=148) Dönem II ve %31.5'i (n=138) Dönem III öğrencisiydi. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.8±1.8, yaş aralığı ise 18-30 arasında değişmekteydi. Katılanların %44.8'i erkek, %55.2'si kadın öğrencilerdi. Sınıf tekrarı yapan öğrencilerin oranı %39.5 olarak bulundu. Katılan öğrencilerin yarıya yakını (%48.0) yurt ya da apartlarda kalmaktaydı. Öğrencilerin %42.6'sının gelir düzeyi 5000 TL'den fazla iken, geliri 1500 TL'nin altında olan öğrenci oranı %7.5 olarak gözlemlendi. Anne ve babanın hayatta olup olmadığı sorusuna ise tamamına yakını hayatta cevabını verdi (anne için %97.3, baba için %95.4). Anne ve babaların çoğu üniversite mezunu olup bu oran annelerde %35.2, babalarda %53.1 olarak tespit edildi. Çalışmaya

katılan öğrencilere aile ile ilişkiler ve internet kullanımları ile ilgili sorular da yöneltildi. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu aile ile görüşme yolu olarak telefonu tercih ederken (%61.8), %14.7'si internette görüşmeyi tercih ettiklerini belirtti. Ailele her gün görüşüyorum diyenlerin oranı %55.6 iken, yılda birkaç kez diyenlerin oranı %0.9 olarak bulundu. "İnternette geçirdiğiniz süreyi sınırlandırmada sorun yaşadığınızı düşünüyor musunuz?" sorusuna öğrencilerin yarıdan fazlası (%51.6) evet cevabını verdi. "İnternetin hayatınızdaki önemi nedir?" sorusuna ise öğrencilerin büyük çoğunluğu olmalı cevabını verirken, olmasa da olur diyenlerin oranı %8.3'tü. Öğrencilere ait tanımlayıcı bilgiler Tablo 1'de verildi.

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı özellikleri

		Ortalama ± Std. Sapma	Min – Maks
Yaş		20.8 ± 1,8	18 – 30
Kardeş sayısı		1.6 ± 1.1	0-8
Okuyan kardeş sayısı		1.1 ± 0.9	0-6
		n	%
Sınıf	Dönem I	152	34,7
	Dönem II	148	33,8
	Dönem III	138	31,5
Cinsiyet	Erkek	194	44,8
	Kadın	239	55,2
Sınıf tekrarı yapıldı mı?	Evet	173	39,5
	Hayır	265	60,5
İkamet edilen yer	Yurt/Apart	209	48,0
	Evde arkadaşları ile	57	13,1
	Evde tek başına	109	25,1
	Ailesi ya da akrabaları ile	60	13,8
Gelir düzeyi	<1500	32	7,5
	1501-2500	47	11,0
	2501-5000	166	38,9
	>5000	182	42,6

Anneniz hayatta mı?	Evet	425	97,3
	Hayır	12	2,7
Babanız hayatta mı?	Evet	418	95,4
	Hayır	20	4,6
Anne ve babanız birlikte mi?	Evet	389	89,4
	Hayır	46	10,6
Anne eğitimi	İlkokul	102	23,3
	Ortaokul	57	13,0
	Lise	124	28,4
	Üniversite	154	35,2
Baba eğitimi	İlkokul	48	11,0
	Ortaokul	44	10,1
	Lise	113	25,9
	Üniversite	232	53,1
Aileniz ile sıklıkla hangi yol ile görüşürsünüz?	Yüz yüze	102	23,4
	Telefon ile	269	61,8
	İnternette	64	14,7
Aileniz ile görüşme sıklığınız nedir?	Her gün	242	55,6
	Haftada bir kaç kez	157	36,1
	Ayda bir kaç kez	32	7,4
	Yılda birkaç kez	4	0,9
İnternette geçirdiğiniz süreyi sınırlandırmada yaşadığımızı düşünüyor musunuz?	Evet	226	51,6
	Hayır	212	48,4
Evinizde geçirdiğiniz süre içerisinde internet kullanımınız aile içi ilişkilerinizi etkiliyor mu?	Evet	170	38,8
	Hayır	268	61,2
Sosyal çevrenizden internette fazla vakit geçirdiğinize dair bir geri bildirim aldınız mı?	Evet	158	36,1
	Hayır	280	63,9
İnternette yaşadığımız olumlu/olumsuz durumları aileniz ile rahatça paylaşabilir misiniz?	Evet	281	64,4
	Hayır	155	35,6

İnternette yaşadığınız sorunları en rahat kiminle paylaşırsınız?	Ailem ile	118	27,1
	Arkadaşlarım ile	269	61,8
	Eğiticilerim ile	6	1,4
	Hiç kimseyle	34	7,8
	Diğer	8	1,8
İnternetin hayatınızdaki önemi nedir?	Mutlaka olmalı	153	35,2
	Olmalı	246	56,6
	Olmasa da olur	36	8,3

İnternet Bağımlılığı Ölçeği puanları hesaplandıktan sonra kesme noktası 90 olarak alındığında öğrencilerin %24'ünün (n=105) bağımlı, %76'sının (n=333) ise bağımlı olmayan grupta yer aldıkları görüldü. Bağımlılık durumunun sınıflara göre dağılımı incelendiğinde, Dönem I öğrencilerinin %22.4'ünün, Dönem II öğrencilerinin %24.3'ünün, Dönem III öğrencilerinin ise %25.4'ünün bağımlı grupta oldukları gözlemlendi. Sınıflar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p=0.831). Erkek öğrencilerde bağımlılık oranı (%25.8) kadın öğrencilere göre (%22.6) fazla olmasına rağmen aradaki fark anlamlı değildi (p=0.441). Sınıf tekrarlama durumu ile bağımlılık arasındaki ilişki sorgulandığında sınıf tekrarı yapan öğrencilerde bağımlılık oranının (%29.5) yapmayanlara göre (%20.4) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlemlendi (p=0.029).

Öğrencilerde %31.6 oranı ile en fazla öğrenci evinde arkadaşları ile kalanlarda bağımlılık gözükürken en az %20.0 ile ailesi ya da akrabası yanında kalan öğrencilerde saptandı. Kalınan yer bakımından bağımlı olanlarla olmayanlar arasındaki fark anlamlı bulunmadı (p=0.367).

Gelir seviyesi arttıkça bağımlılık oranlarının da arttığı gözlemlenirken bağımlılık oranları bakımından gelir seviyeleri arasındaki fark anlamlı değildi (p=0.490).

Anne ve babanın hayatta olması bakımından bağımlı olanlarla olmayanların oranları da benzer bulundu (sırasıyla p=0.309 ve p=0.794). Anne babanın beraber olması ile bağımlılık arasında da anlamlı bir ilişki mevcut değildi (p=0.093). Anne ve babası beraber olan öğrencilerin %25.4'ünde bağımlılık durumu saptanmışken ayrı olanlarda bu oran %13.0 idi.

Çalışmaya katılan öğrenciler arasında bağımlı grupta yer alanların annelerinin en fazla oranda (%36.8) ortaokul mezunu oldukları gözlemlenirken ilkököl, lise ve üniversite mezunlarının oranları yaklaşık olarak benzer bulundu. Baba eğitimi sorgulandığında ise bağımlı bulunan öğrencilerin çoğunun (%34.1) baba eğitim düzeylerinin yine ortaokul olduğu belirlendi. Anne ve baba eğitimleri bakımından gruplar arasındaki fark anlamlı değildi (sırasıyla p=0.099 ve p=0.081).

Öğrenciler aileleriyle görüşme şekilleri ve sıklığı bakımından incelendiklerinde internet aracılığı ile görüşen öğrencilerin oranı (%35.9), yüz yüze ve telefonla görüşen öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek bulunurken (p=0.019), görüşme sıklığı bakımından gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmadı (p=0.612). Sosyodemografik özellikler bakımından bağımlı ve bağımlı olmayan grupların karşılaştırılmasına ait sonuçlar Tablo 2'de gösterildi.

Tablo 2. Sosyodemografik özellikler bakımından grupların karşılaştırılması

	Bağımlı olmayan		İnternet bağımlısı	p
	n=333		n=105	
Sınıf	Dönem I	118 (%77.6)	34 (%22.4)	0.831
	Dönem II	112(%75.7)	36 (%24.3)	
	Dönem III	103 (%74.6)	35 (%25.4)	
Sınıf tekrarı yapıldı mı?	Evet	122 (%70.5)	51 (%29.5)	0.029
	Hayır	211 (%79.6)	54 (%20.4)	
Cinsiyet	Erkek	144 (%74.2)	50 (%25.8)	0.441
	Kadın	185 (%77.4)	54 (%22.6)	
İkamet edilen yer	Yurt/Apart	163 (%78.0)	46 (%22.0)	0.367
	Evde arkadaşları ile	39 (%68.4)	18 (%31.6)	
	Evde tek başına	80 (%73.4)	29 (%26.6)	
	Ailesi ya da akrabaları ile	48 (%80.0)	12 (%20.0)	
Gelir düzeyi	<1500	27 (%84.4)	5 (%15.6)	0.490
	1501-2500	38 (%80.9)	9 (%19.1)	
	2501-5000	122 (%73.5)	44 (%26.5)	
	>5000	139 (%76.4)	43 (%23.6)	
Annemiz hayatta mı?	Evet	321 (%75.5)	104 (%24.5)	0.309
	Hayır	11 (%91.7)	1 (%8.3)	
Babanız hayatta mı?	Evet	317 (%75.8)	101 (%24.2)	0.794
	Hayır	16 (%80.0)	4 (%20.0)	
Anne ve babanız birlikte mi?	Evet	290 (%74.6)	99 (%25.4)	0.093
	Hayır	40 (%87.0)	6 (%13.0)	
Anne eğitimi	İlkokul	81 (%79.4)	21 (%20.6)	0.099
	Ortaokul	36 (%63.2)	21 (%36.8)	
	Lise	96 (%77.4)	28 (%22.6)	
	Üniversite	120 (%77.9)	34 (%22.1)	
Baba eğitimi	İlkokul	41 (%85.4)	7 (%14.6)	0.081
	Ortaokul	29 (%65.9)	15 (%34.1)	
	Lise	91 (%80.5)	22 (%19.5)	
	Üniversite	171 (%73.7)	61 (%26.3)	

Aileniz ile sıklıkla hangi yol ile görüşürsünüz?	Yüz yüze	74 (%72.5)	28 (%27.5)	0.019
	Telefon ile	215 (%79.9)	54 (%20.1)	
	İnternette	41 (%64.1)	23 (%35.9)	
Aileniz ile görüşme sıklığınız nedir?	Her gün	178 (%73.6)	64 (%26.4)	0.612
	Haftada bir kaç kez	123 (%78.3)	34 (%21.7)	
	Ayda bir kaç kez	26 (%81.3)	6 (%18.8)	
	Yılda birkaç kez	3 (%75.0)	1 (%25.0)	

Tartışma

Ülkemizde de diğer ülkelerdeki gibi teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet kullanımı hızla yaygınlaşmakta, faydalarının yanında hatalı kullanımı ile bireyleri pek çok yönden etkisi altına almaktadır. Netice itibarıyla bu durum bizleri internet bağımlılığı oluşturma potansiyeliyle yüz yüze bırakmaktadır. Türkiye’de yapılan bazı çalışmalarda üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı %1.2 (7) gibi çok düşük oranda bulunurken bazı çalışmalarda %18 (8) ve %80 (9) gibi oranlara da rastlanılmaktadır. Bu farklılığın sebebi farklı yaş grupları, araştırma yöntemleri ve farklı zaman ve yerlerde yapılmış olmaları olabileceği gibi evrensel bir İnternet Bağımlılığı Ölçeği’nin kullanılmaması da olabilir. Bizim çalışmamızda bu oran %24 olarak bulundu.

Çalışmaya dahil edilen klinik öncesi sınıflarda bağımlılık oranları yaklaşık olarak benzer bulunurken sınıf arttıkça bağımlılık oranının da arttığı gözlemlendi. Fakat sınıflar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı. Sınıf tekrarı yapan öğrencilerde ise yapmayanlara göre bağımlılık oranı anlamlı derecede yüksek olarak saptandı. Ergin A. ve arkadaşları tarafından 2013 yılında 386 Tıp öğrencisi üzerinde yaptıkları çalışmada tüm sınıflar çalışmaya dahil edilmiş, bu çalışmada da bağımlılık oranları bakımından sınıflar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p=0.885$) (10). Aynı çalışmada yine bizim çalışmamıza benzer olarak erkeklerde bağımlılık oranları kadın öğrencilere göre daha yüksek bulunurken aradaki fark anlamlı değildir ($p=0.371$). Aslan E. ve arkadaşları tarafından Mersin Üniversitesi’nin ana kampüsünde yapılan çalışmada öğrencilere Young’ın İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ) uygulanmış, alınan puanlara göre internet bağımlısı, riskli internet kullanıcısı ve ortalama internet kullanıcısı olarak gruplanan öğrenciler sosyodemografik özellikler ve internet kullanım özellikleri yönünden karşılaştırılmışlardır (11). Bu

çalışmada sekiz fakülte ve 2 meslek yüksekokulu çalışmaya dahil edilmiş ve toplam 910 öğrenci ile çalışılmıştır. Çalışmada cinsiyetler arasındaki fark anlamlı bulunurken ($p=0.001$), erkek öğrencilerde riskli internet kullanımının kadın öğrencilere göre yüksek oluşu göze çarpmaktadır. Aynı çalışmada bizim çalışmamıza benzer olarak ikamet durumu ve gelir düzeyi ile ilişkiler anlamlı bulunmamıştır (sırasıyla $p=0.875$ ve $p=0.994$). Balcı Ş, ve Gülnar B. tarafından 2009 yılında üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve bağımlıların profillerinin araştırıldığı çalışmada yine ikamet edilen yer ve gelir düzeyi ile anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir ($p>0.05$) (5).

Çalışmamızda öğrencilerin bağımlılık durumuna etki edebileceği düşünülen diğer faktörler olan anne ve babanın hayatta olup olmaması ile medeni durumları da sorgulanmış fakat anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Pektaş İ ve Mayda AS tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. ve 6. sınıflara Young İnternet Bağımlılık Testi Kısa Formu uygulanmış, puanlar sayısal olarak kaydedilmiştir. Çıkan sonuçlara göre puan ortalamaları bakımından anne ve babanın medeni durumları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p=0.230$) (12). Turan RT tarafından yapılan tez çalışmasında ise Başkent Üniversitesi öğrencileri arasından seçilen 397 öğrenci üzerinde çalışılmış ve anne ve babalarının medeni durumlarının bağımlılık durumu ile ilişkili olduğu gösterilmiştir ($p=0.004$). Anne ve babası boşanmış ya da dul olanlar içinde internet bağımlılığı/muhtemel bağımlılık riski olan üniversite öğrencilerinin yüzdesi anne ve babası evli olanlardan anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (13).

Bağımlılığa etkisi olabileceği düşünülen diğer faktörler olan anne ve baba eğitimleri bakımından da gruplar arasındaki anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bağımlı olan grupta çoğunlukla hem annenin hem de babanın ortaokul mezunu olmaları dikkat çekicidir. Ergin A. ve arkadaşları

tarafından tıp fakültesi öğrencilerinde yapılan çalışmada da benzer şekilde anne ve baba eğitimlerinin bağımlılığa etkisinin olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (9).

Aile ile görüşme biçimi ve sıklığının da bağımlılıkta etkili olabileceği düşünülmüş, ailesi ile internet yoluyla görüşenlerde bağımlılık oranı anlamlı olarak fazla bulunmuştur. Fakat görüşme sıklığı bakımından gruplar arasında herhangi bir farklılık gözlenmemiştir.

Araştırmamızın en önemli kısıtlılığı evrenin %74.8'ine ulaşılmış olmasıdır. Uluslararası kullanılan ve Türkiye'de geçerliliği ve güvenilirliği ispatlanmış bir ölçeğin kullanılmış olması ise çalışmamızın güçlü yanındır.

Bilgisayar çağının getirdiği gereklilikler, öğrencilerin teknolojik bir ortamda işlem yapabilme yeterliliklerini geliştirmelerini gerektirmektedir. Ancak, internet kullanımının bağımlılık düzeyinde olanların sayısında görülen artış, internetin insanların sağlığı üzerindeki etkisi konusunda gün geçtikçe artan bir kaygı yaratmaktadır. Sonuç olarak, tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı hiç de azımsanmayacak oranda tespit edilmiş olup, internet bağımlılığı açısından üniversite öğrencilerinin de riskli bir noktada oldukları görülmektedir.

Kaynaklar

1. Öztürk Ö., ve ark. İnternet Bağımlılığı: Kliniği ve Tedavisi. Bağımlılık Dergisi. 2007; 8:36-41.
2. Gültutan Ş. İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin internet kullanma alışkanlıkları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Eğitim Psikolojisi Programı, Ankara, 2007.
3. Young KS. Internet addiction. Am Behav Sci. 2004; 48:402-441.
4. Nalwa K. and Anand A. Internet Addiction in Students. A Cause of Concern, Cyber Psychology and Behaviour. 2003; 6(6): 653-656.
5. Balcı Ş. ve Gülnar B. Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı Ve İnternet Bağımlılarının Profili. Selçuk İletişim, 2009; 6(1):5-22.
6. Kayrı M. ve Günüş S. İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2009; 42(1):157-175.

7. Gökalp K. ve Gökalp S. Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi. 2018; 12:91-102.

8. Niemz K., Griffiths M. and Banyard P. Prevalence of pathological internet use among university students and correlations with self-esteem, the general health questionnaire (GHQ), and disinhibition. Cyberpsychol Behav. 2005;8:562-573.

9. Young K.S. Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. Paper presented at:104th Annual Meeting of the American Psychological Association; 10 August 1996; Toronto, Canada.

10. Ergin A., Uzun S.U. ve Bozkurt A.İ. Tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığı ve etkileyen etmenler. Pamukkale Tıp Dergisi. 2013; 6(3):134-142.

11. Aslan E. ve Yazıcı A. Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve İlişkili Sosyodemografik Faktörler. Klinik Psikiyatri. 2016; 19:109-117.

12. Pektaş İ. ve Mayda A.S. Tıp Fakültesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Düzeyi ve Etkileyen Etmenler. Sakarya Tıp Dergisi. 2018; 8(1):52-62.

13. Turan RT. Başkent Üniversitesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Sıklığı ve İlişkili Faktörler. Uzmanlık Tezi, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD. 2015, Ankara.